

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi (ATA 121)

6.Ders

I. DÜNYA SAVAŞI

Dersin Hedefi

Bu hafta izlenecek konular ile I. Dünya Savaşı'nın başlaması, Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler ile I. Dünya Savaşı'nın sonuçları üzerinde durulacaktır.

I. DÜNYA SAVAŞI

A. Savaşın Nedenleri

I. Dünya Savaşı yıllarında çıkarılmış propaganda kartpostalları

I. DÜNYA SAVAŞI

I. Dünya Savaşı, Batılı devletlerin Avrupa'da üstünlük kurmak ve mevcut sömürgelerini korumak ama aynı zamanda yeni sömürgeler elde etmek amacıyla giriştikleri birkaç yüzyıllık mücadelenin ulaştığı son nokta olmuştur. Balkan Savaşları esnasında Avrupa devletleri arasında yaşanan çıkar çatışmaları İngiltere, Fransa ve Rusya'yı birlikte hareket etmeye iterken, Avusturya-Macaristan ve Almanya'nın bu üç büyük devlete karşı konumlanmasına yol açmıştır.

I. DÜNYA SAVAŞI

Avrupa devletleri arasındaki dengeyi bozan önemli gelişmelerden biri, 1888'de II. Wilhelm'in tahta geçmesinden sonra Almanya'nın sömürgeci siyasete katılması, dolayısıyla İngiltere, Rusya ve Fransa'nın çıkarlarını tehdit etmeye başlamasıyla yaşanmıştır. . Almanya'nın ekonomik alanda gösterdiği ilerleme, bu üç büyük ülkenin sanayilerini tehdit edici temel unsurlardan biri durumuna gelmiştir. İngiltere, Fransa ve Rusya 19. yüzyıl sonunda yaptıkları antlaşmalarla birbirlerinin çıkar bölgelerine kastetmeme konusunda mutabakata vararak üç büyük arasında bir denge politikası oluşturmayı başarmışlardı.

I. DÜNYA SAVAŞI

Almanya'nın yükselişi bu dengeyi de tehdit etmeye başlamıştı. Rusya'nın Panslavizm düşü ise, Rusya'nın Avusturya-Macaristan ile karşı karşıya gelmesine yol açmıştı. Üstelik Sırbistan'ın Balkan Savaşları'nda güç kazanması, Avusturya için yeni bir tehdit oluşturmuştu. İtalya, Avusturya sınırları içinde kalan topraklarının peşindeydi. Rusya, Panslavizm siyaseti ile Avusturya-Macaristan için tehlike arz ederken, Almanya'nın Pangermanizm siyaseti de Rusya için bir tehdit oluşturuyordu.

I. DÜNYA SAVAŞI

Öte yandan Doğu Meselesinin esasını oluşturan Osmanlı Devleti'nin topraklarının paylaşımı meselesi, tüm Avrupa devletlerinin iştahını kabartmaktaydı. Avrupa devletleri arasında yaşanan mücadeleye 19. yüzyılda Uzakdoğu'dan bir başka güç daha katılmıştı. Japonya hızla modernleşerek, yüzyılın sonunda özellikle Çin ve Rusya ile yaptığı savaşlarda kazandığı başarılarla Avrupa'nın çıkarlarına zarar verme potansiyeli taşıyan güçlü bir devlet şeklini almıştı.

I. DÜNYA SAVAŞI

Dünyanın büyük devletleri arasındaki çıkar çatışmaları nedeniyle yaşanan büyük gerilim, 28 Haziran 1914'te Avusturya-Macaristan veliahdının Saraybosna'da bir Sırp tarafından öldürülmesinden sonra dünya çapında bir savaşa dönüşmüştür. Sırbistan'ın Balkan Savaşları'ndan sonra elde ettiği konumdan rahatsızlık duyan Avusturya-Macaristan bu olaya çok sert tepki verecek ve 28 Temmuz 1914'te Belgrad'a saldırarak I. Dünya Savaşı'nı başlatacaktır.

I. DÜNYA SAVAŞI

Avusturya-Macaristan'ın Sırbistan'a saldırması üzerine Rusya 31 Temmuz'da seferberlik ilan etmiş, bunun üzerine Almanya 1 Ağustos'ta Rusya'ya savaş ilan etmişti. Rusya'nın seferberlik ilanı Fransa'yı harekete geçirmiş ve Fransa da seferberlik ilan etmişti. Bu gelişme üzerine Almanya 3 Ağustos günü Fransa'ya da savaş ilan etti. Almanya, asıl rakibi olan Rusya'ya yönelebilmek için Fransa cephesini bir an evvel kapatmak istiyordu. Fransa'ya ulaşmak için Belçika'dan istediği geçiş izni verilmeyince 4 Ağustos'ta da Belçika'ya savaş ilan etti.

I. DÜNYA SAVAŞI

Almanya'nın Belçika'ya girmesi İngiltere için tehlike yaratacağından İngiltere de aynı gün Almanya'ya savaş ilan etti. Avrupa devletlerinin mücadelesinden yararlanmak isteyen Japonya, Almanya'nın Çin denizindeki donanmasını çekmesini ve Kiaochow'u kendisine vermesini istedi. Almanya'nın bu taleplerini kabul etmemesi üzerine Japonya 23 Ağustos'ta Almanya'ya savaş ilan etti.

Dünyanın büyük devletleri arasında yaşanan bu savaştan uzak kalamayacağının farkında olan Osmanlı Devleti, önce İngiltere ve Fransa'ya ittifak teklifinde bulundu ancak bu teklif reddedildi. İtilaf Devletleri arasına alınmayacağını gören Osmanlı Devleti bu kez Almanya'ya yaklaştı.

I. DÜNYA SAVAŞI

2 Ağustos 1914'te Türk-Alman ittifakı kurulduysa da Osmanlı Devleti hemen savaşa girme taraftarı değildi. Almanya'nın baskıları ve bazı kabine üyelerinin savaşa girme taraftarı olmaları nedeniyle, 29-30 Ekim 1914'te Amiral Souchon'un yönetiminde Yavuz ve Midilli adını alan Goeben ve Breslau ile 9 gemiden oluşan Osmanlı donanması Odesa ve Sivastopol Rus limanlarını bombalayarak savaşa girmiş oldu. Bir başka tarafsız devlet olan İtalya, aslında kendisine en çok toprağı vaat eden tarafın yanında savaşa girmeye hazırды.

I. DÜNYA SAVAŞI

İngiltere, Fransa ve Rusya'nın pek çok ada ile birlikte On İki Ada'yı da kapsayan cazip teklifi üzerine 20 Mayıs 1915'te İtalya Avusturya'ya savaş ilan etti. İtalya gibi en fazla toprağı alma peşinde olan Bulgaristan, Avusturya ve Almanya'nın teklifini kabul etti ve 12 Ekim 1915'te Sırbistan'a savaş açtı.

I. DÜNYA SAVAŞI

Romanya, 1916 yılının 28 Ağustos'unda İtilaf Devletleri tarafında savaşa girdi. Savaşa en son katılan ülkelerden biri Amerika idi. Amerika, Monroe Doktrini gereğince kendisini Avrupa işlerinden uzak tutmayı başarmıştı. Ancak 1915 ve 1916'da İngiliz ve Fransız denizaltılarının batırılmasıyla pek çok Amerikalının ölmesi ve Almanların Meksika'yı Amerika aleyhine kışkırtmaları neticesinde Monroe Doktrini'nden uzaklaşıldı.

I. DÜNYA SAVAŞI

Son olarak iki Amerikan ticaret gemisinin Almanlar tarafından batırılması üzerine Amerika 2 Nisan 1917'de savaşa girdi. Yunanistan, savaşa girmeye karşı olan Kral Konstantin ile savaştan yana olan başbakan Venizelos arasında yaşanan mücadelelerden sonra 26 Haziran 1917'de İtilaf Devletleri yanında savaşa katıldı.

I. DÜNYA SAVAŞI

B. Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler

Osmanlı Devleti çoğunlukla kendi toprakları üzerinde olmak üzere pek çok cephede savaşmıştır. Bu cepheler: Kafkas Cephesi, Çanakkale Cephesi, Sina-Filistin-Suriye Cephesi, Irak Cephesi, Hicaz- Yemen Cephesi, Galiçya-Romanya-Makedonya Cephesi'dir. Kafkas Cephesi'nde harekât 1 Kasım 1914'te Rus ordusunun sınırı geçmesiyle birlikte başladı. 21 Kasım'da Erzurum'a doğru ilerleyen Ruslar, aldıkları yenilgiler üzerine geri çekilmek zorunda kaldılar.

I. DÜNYA SAVAŞI

Avrupa'da süren savaşta İttifak devletlerini rahatlatmak amacıyla Başkomutan Enver Paşa idaresinde Ruslara karşı büyük bir taarruz yapılması kararlaştırılmış ve bunun üzerine 14 Aralık günü Enver Paşa Erzurum'a gelmişti.

Enver Paşa'nın hazırladığı harekât planına göre Ruslar arkadan çevrilerek imha edilecekti. Türk orduları 20 Aralık'ta Sarıkamış istikametine doğru taarruz emri aldılar. Ancak ağır iklim koşulları, arazinin çetin oluşu, askerlerin donanımlarının yeterli olmaması, salgın hastalıklar ve açlık nedeniyle Türk ordusu 60 bin şehit vererek Rusya'ya yenik düştü.

I. DÜNYA SAVAŞI

1915 yılının Nisan ayında Ruslar yeniden taarruza geçitler. Bu sırada Ermeniler Rus askerlerine yardım ederek, Rus işgalini kolaylaştırmaya çalışıyordu. Nitekim hazırlanan bir genelgede "Ermeni milletinin Rusya'ya karşı değişmeyen sadakatini göstermesi zamanı gelmiştir. Ermeniler hududun ötesinde bulunan birçok kardeşlerini kurtarmak için hiçbir fedakârlıktan çekinmemelidir" denilmiş ve Doğu Anadolu'nun birçok bölgesinde Osmanlı Devleti'ni zayıflatmak maksadıyla Ermeniler ayaklanmaya başlamıştı.

I. DÜNYA SAVAŞI

- 1915 yılının Mayıs ayına gelindiğinde Doğu Anadolu'daki Ermeni olaylarının bir iç savaş görüntüsü alması üzerine, 27 Mayıs 1915'te Osmanlı Devleti Ermenilerin Rus ordusuna yardımını önlemek üzere Sevk ve İskân Kanunu'nu çıkarmıştır. Bu kanunla 500 bin civarında Ermeni Diyarbakır, Urfa, Süleymaniye, Kerkük, Musul, Habur, Zor ve Halep gibi Suriye ve Irak'ın kuzeyindeki Osmanlı vilayetlerine gönderilmiştir.
- 1917 yılına kadar devam eden Rus taarruzları neticesinde Erzurum, Trabzon, Erzincan ve Muş Rus hâkimiyeti altına girdi.

I. DÜNYA SAVAŞI

- Rusya'da Sovyet İhtilali'nin gerçekleşmesinden sonra Ruslar savaşı terk ederek işgal ettikleri yerlerden çekildiler. 3 Mart 1918'de yapılan barış antlaşmasıyla (Brest Litovsk Antlaşması) Kars, Ardahan ve Batum vilayetleri Osmanlı Devleti'ne geri verildi. Çanakkale Cephesi, Boğazlar ve İstanbul'un işgali gerçekleştiği takdirde Osmanlı Devleti'nin savaştan çekilmek zorunda kalacağı ve böylece pek çok cephenin kapanacağı hesaplarıyla İngilizler tarafından açılmıştı. Boğazların ele geçirilmesi aynı zamanda İtilaf Devletleri ile Rusya'nın yardımlaşmasını da kolaylaştıracaktı.

I. DÜNYA SAVAŞI

Bu amaçlarla İngiliz-Fransız donanması 19 Şubat 1915'ten itibaren Çanakkale Boğazı'nı bombardımana başladı. 18 Mart'a kadar süren bombardımanın ardından İtilaf donanması Çanakkale Boğazı'nı geçmeye çalıştığı sırada 7 gemisini kaybederek felakete uğradı. Bu başarısızlık üzerine İtilaf kuvvetleri karaya çıkarma yapma kararı aldılar. Nisan ayı sonunda 70 bin kişilik bir kuvvetle Gelibolu'ya çıkılmak istenmişse de Türk kuvvetlerinin karşı koyuşu nedeniyle başarı sağlanamamıştır. 6 Ağustos'tan itibaren bu kez Gelibolu'nun batı kıyısından çıkarma yapma girişiminde bulunuldu.

I. DÜNYA SAVAŞI

Sina-Filistin-Suriye Cephesi, Almanların Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngilizlerin Hindistan'la bağlantısını kesmek amacıyla açılmıştı. Osmanlı Devleti ise bu harekât neticesinde Mısır'ı tekrar ele geçirmeyi planlıyordu. Zor koşullar ve ordunun yetersizliklerine rağmen Sina Çölü aşılarak Kanal'a ulaşıldı ve burada I. ve II. Kanal harekâtları yapıldı. Cemal Paşa kumandasındaki 4. Ordu'nun Kanal harekâtındaki başarısızlığından sonra İngilizler Sina yarımadasına hâkim oldular. İngilizler Nisan 1917'de de Gazze'yi ele geçirmek üzere harekete geçtiler ancak burada başarı kaydedemediler.

I. DÜNYA SAVAŞI

Mustafa Kemal'in kumandanlığında Anafartalar Grubu ile İtilaf askerleri arasında cereyan eden muharebede, İtilaf kuvvetleri ciddi kayıplara uğratıldı. Bu gelişmeler üzerine İtilaf Devletleri Çanakkale'yi geçme girişimlerinden vazgeçtiler ve bu cephe kapanmış oldu. Çanakkale cephesinde cereyan eden muharebelerde İtilaf Devletleri kuvvetlerinin ölü ve yaralı sayısı 40 bindi. Türkler ise 57 bin şehit vermişti. Yaralı, esir ve kayıp sayısı ise yaklaşık 200 bindi.

I. DÜNYA SAVAŞI

- Bu sırada Galiçya, Makedonya ve Romanya'dan dönen birliklerden ve yeni tümenlerden Halep'te 7. Ordu kurulmuş ve bu ordu Irak'taki 6. Ordu ile birleştirilerek Yıldırım Ordular Grubu adını almıştı. Yıldırım Ordular Grubu General Falkenheim idaresinde 31 Ekim 1917'de tüm cephelerde taarruza geçen İngiliz birlikleri karşısında başarısız olunca kuvvetlerin başına Liman Von Sanders atandı. Ancak bu değişiklik de başarı getirmemiş, 19 Eylül 1918'de İngilizler Nablus Meydan Muharebesi'ni kazanmıştı. Bu sırada Mustafa Kemal Paşa idaresindeki 7. Ordu İngilizleri Bisan'da durdurmayı başardı.

I. DÜNYA SAVAŞI

Ekim ayı başında Şam'ın İngilizlerin eline geçmesi üzerine Yıldırım Ordular Grubu Kumandanı Liman Von Sanders, idareyi Mustafa Kemal Paşa'ya bırakarak Adana'ya çekildi. 25 Ekim'de Halep de İngilizler tarafından işgal edildi. Mondros Mütarekesi'nin imzalanması nedeniyle 31 Ekim günü tüm cephelerle birlikte burada da savaş son buldu.

I. DÜNYA SAVAŞI

Irak-İran Cephesi, İngilizler tarafından açılmıştı. 1914 yılı Kasım'ında İngilizler Basra'ya çıkarak kuzeye doğru ilerlemeye başladı. İngiliz kuvvetleri 1915 yılı Eylül ayında Bağdat'ın güneyindeki Kut-ül-Ammare'ye girdiler. Nurettin Paşa komutasındaki Türk kuvvetleri bu taarruzda mağlup oldular. İngilizlerin ikinci taarruzu, Türk ordularının başarısı ve İngilizlerin ağır kayıplar vermesiyle sonuçlandı.

I. DÜNYA SAVAŞI

Geri çekilen İngiliz birlikleri 4.5 ay boyunca kuşatıldı ve 29 Nisan'da İngiliz Generali Townshend teslim oldu. Başkomutan Enver Paşa, Irak'taki taarruzları devam ettirmeyip İran cephesinde Ruslarla savaşılması emrini verdi. Bunun üzerine İngilizler 1916 Aralık'ında Irak cephesine yeni bir taarruz düzenleyerek Bağdat'a girdiler. Ancak bölgedeki birlikler Mondros Mütarekesi'ne kadar Musul'u savunmayı başardılar. Mütareke 'den sonra 3 Kasım 1918'de İngilizler Musul'u da işgal edecekti.

I. DÜNYA SAVAŞI

Hicaz-Yemen Cephesi'nde kurulmuş olan Hicaz Kuvve-i Seferiye Komutanlığı'nın başında 12. Kolordu Kumandanı Fahrettin Paşa vardı. Bu cephede, İngilizlerden başka Hicaz Emiri Şerif Hüseyin'in önderliğindeki Araplarla da mücadele ediliyordu. Filistin Cephesi'ndeki Türk kuvvetlerinin Halep'e çekilmesi üzerine Fahrettin Paşa, kendini İngiliz ve Araplar tarafından kuşatılmış buldu.

I. DÜNYA SAVAŞI

Türk kuvvetleriyle irtibatı kesilen Fahrettin Paşa hiçbir yardım alamadan mevcut kuvvetleriyle Medine'yi savundu. Gösterdiği bu üstün savunma nedeniyle Çöl Kaplanı unvanını alan Fahrettin Paşa, Mütareke'nin imzalanmasından sonra da Medine'nin savunmasını terk etmedi. Ancak 13 Ocak 1919'da Padişah'ın kati emriyle Medine'yi İngilizlere teslim etmek zorunda kalan Paşa İngilizler tarafından İstanbul'a gönderildi.

I. DÜNYA SAVAŞI

Galiçya-Romanya-Makedonya Cephesi, Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da savaştığı cephelerdi. Çanakkale Savaşı'nın sonunda serbest kalan Türk birlikleri, Kafkas cephesine gönderilmektense Enver Paşa'nın emriyle Avrupa'daki cephelerin takviyesi için kullanıldı. Galiçya cephesinde Ruslarla, Romanya cephesinde Romenlerle ve Makedonya cephesinde de Sırlarla savaşıldı.

I. DÜNYA SAVAŞI

C. I. Dünya Savaşı Sırasında Osmanlı Devleti'ni Paylaşmak Üzere Yapılan Gizli Anlaşmalar

İstanbul Anlaşması'nın şartları İngiltere, Fransa ve Rusya arasında 4 Mart-10 Nisan 1915 tarihleri arasında yazışmalar yoluyla tespit edilmişti. Buna göre Boğazlar ve Marmara Denizi'nin batı kıyıları ile Midye-Enez çizgisine kadar Batı Trakya, İstanbul Boğazı'nın doğu kısmı, İzmit Körfezi'nin bir kısmı ve Marmara adaları Rusya'ya veriliyordu.

I. DÜNYA SAVAŞI

- İngilizler Osmanlı Devleti'nin Asya'da kalan topraklarında özel haklara sahip olacak, İskenderun Körfezi'nden Toroslara kadar Kilikya dahil Suriye, Fransızların hâkimiyeti altına girecekti. Rusya, Arap ülkelerinin istiklallerini tanıyacağını taahhüt ediyordu.

I. DÜNYA SAVAŞI

Londra Anlaşması, İtilaf Devletleri'yle İtalya arasında 26 Nisan 1915'te yapılmıştı ve anlaşmaya göre Antalya, On iki Ada ve Trablusgarp İtalya'ya verilecekti. Sykes-Picot Anlaşması, Mart 1916'da İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Asya topraklarını paylaşmak üzere yaptıkları anlaşmadır. Buna göre Erzurum, Van, Bitlis, Güneydoğu Anadolu'nun bir kısmı Rusya'ya, Mezopotamya'nın atmamı ve Akka ile Hayfa limanları İngiltere'ye, Suriye, Kilikya bölgesi ve Harput ise Fransızlara veriliyordu. Ayrıca İngiliz ve Fransızların nüfuz bölgelerinde bir Arap devleti ya da konfederasyonunun kurulması ve Filistin'in milletlerarası bir idareye tabi tutulması konusunda üç büyük devlet anlaşmaya varıyordu.

I. DÜNYA SAVAŞI

Saint Jean de Maurienne Anlaşması, İngiltere ve Fransa ile İtalya arasında 19 Nisan 1917'de yapılmıştı. İtalya, Sykes-Picot Anlaşması'nın varlığından haberdar olunca kendi payına düşen toprak miktarının artırılmasını istemiş ve bu nedenle yeni bir anlaşma yapılmıştır. Üç devlet arasında yapılan Saint Jean de Maurienne Anlaşması gereğince İtalya'ya İzmir ve çevresi de verilmiştir. Rusya'nın ihtilal dolayısıyla görüşmelere katılamaması nedeniyle, İngiltere ve Fransa, Saint Jean de Maurienne Anlaşması'nın Rusya tarafından kabul edildikten sonra ancak geçerli olacağını ifade etmiştir.

I. DÜNYA SAVAŞI

D. Wilson Prensipleri

1917 yılına gelindiğinde savaş her iki tarafat da yorgunluğa yol açmış ve uzayan savaşın oldukça ağırlaşan koşulları altında bütün ülkelerin kamuoylarında savaş aleyhtarlığı artmıştı. Savaşın diğer ülkelere göre daha ağır gelmeye başladığı Avusturya ve Almanya, 1917 yılında barış için bazı girişimlerde bulundular. Ancak ortaya konan barış şartlarında anlaşma sağlanamayınca savaşa devam etme kararı alındı.

I. DÜNYA SAVAŞI

Barış için bir başka çaba, Birleşik Amerika Başkanı Woodrow Wilson'dan geldi. Wilson, ABD Kongresi'nin 8 Ocak 1918 tarihli oturumunda, yapılacak barışın 14 temel ilkesini belirleyerek açıklamış ve bu ilkeler daha sonra savaştan yenik ayrılan taraflar için umut kaynağı olmuştu.

I. DÜNYA SAVAŞI

Ancak, savaş sonunda toplanan Paris Barış Konferansı'nda Avrupalı devletler Wilson İlkeleri'ni çok fazla göz önünde bulundurmuyacaktı. Wilson İlkeleri'nin Osmanlı Devleti'yle ilgili olan 12. maddesi şöyleydi:

"Osmanlı İmparatorluğu'nun Türk olan kısımlarının egemenliği sağlanacak, fakat Türk olmayan milliyetlere muhtariyete sahip olma imkânları verilecek. Çanakkale Boğazı devamlı olarak bütün milletlerin gemilerine açık olacak ve bu hüküm milletlerarası garanti altına konacak".

I. DÜNYA SAVAŞININ SONU

A. Paris Barış Konferansı ve Barış Antlaşmaları

I. Dünya Savaşı'ndan ayrılan ilk devlet Rusya olmuştu. 7 Kasım 1917'de Hükümet'in devrilip Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmesiyle Rusya'da Çarlık rejimi sona ermişti. Devrim Hükümeti'nin ilk işi Çarlığın gizli antlaşmalarını tüm dünyaya duyurmak ve barış için girişimlerde bulunmak oldu. 15 Aralık 1917'de Almanya'ya müracaat edilerek mütareke yapıldı. 22 Aralık'ta Sovyetler, Avusturya, Almanya, Osmanlı Devleti ve Bulgaristan'ın katılımıyla Brest Litovsk'ta barış görüşmeleri başladı.

I. DÜNYA SAVAŞININ SONU

3 Mart 1918'de imzalanan barış antlaşmasına göre Rusya Polonya, Litvanya, Courlande, Estonya ve Litvanya'dan çekiliyordu. Kars, Ardahan ve Batum Osmanlı Devleti'ne verilerek Rus askerleri tüm Doğu Anadolu'dan ayrılıyordu.

Romanya 7 Mayıs 1918'de, Bulgaristan 29 Eylül 1918'de, Osmanlı Devleti 30 Ekim 1918'de, Avusturya-Macaristan 3 Kasım 1918'de ve Almanya 11 Kasım 1918'de İtilaf Devletleri ile mütareke imzaladılar.

I. DÜNYA SAVAŞININ SONU

Yapılacak barış antlaşmaları, 18 Ocak 1919'da açılan Paris Barış Konferansı'nda tespit edildi. Konferansa, 32 devletin temsilcileri katılmıştı ancak konferans kararlarına Amerika, İngiltere, Fransa, İtalya ve Japonya'nın temsilcileri hâkim oldular. Bu beş devletin başbakan ve dışişleri bakanlarından Onlar Konseyi oluşturuldu. Onlar Konseyi'nin kararlarına ise İngiltere ve Fransa hâkim oldu. Paris'te yapılan barış görüşmeleri sonunda Almanya ile Versay, Avusturya ile Sen Jermen, Macaristan ile Trianon, Bulgaristan ile Nöyyi Barış Antlaşmaları yapıldı.

I. DÜNYA SAVAŞININ SONU

Osmanlı Devleti'yle yapılacak barış antlaşması, toprakların paylaşımı konusunda mutabakat sağlanamadığından sonraya bırakılmıştı.

Versay Antlaşması, 28 Haziran 1919'da Almanya ile İtilaf Devletleri arasında Versay Sarayı'nda imzalandı. Bu antlaşma ile Alman İmparatorluğu paylaşılarak bu topraklar üzerinde Litvanya ve Polonya gibi yeni devletler oluşturuluyordu. Antlaşma şartlarına göre Almanya'da zorunlu askerlik kaldırılmış ve Almanya'ya ağır savaş tazminatı yüklenmişti.

I. DÜNYA SAVAŞININ SONU

Sen Jermen Antlaşması,10 Eylül 1919'da Avusturya ile İtilaf Devletleri arasında imzalandı. Bu antlaşma ile Avusturya, Macaristan, Çekoslovakya ve Yugoslavya'nın bağımsızlığı tanınıyordu. Galiçya Polonya'ya, Hırvatistan Yugoslavya'ya, İtöl ve Trieste İtalya'ya ve Bukovina Romanya'ya bırakılmıştı. Böylece savaş sonunda Avusturya toprakları 576 bin kilometrekareden 84 bin kilometrekareye düşürülüyor, nüfusu ise 50 milyondan 7 milyona iniyordu. Avusturya ağır savaş tazminatı ödemekle yükümlü tutulmuştu.

I. DÜNYA SAVAŞININ SONU

Nöy Antlaşması, 27 Kasım 1919'da Bulgaristan ile İtilaf Devletleri arasında imzalandı. Antlaşma'yla Güney Dobruca Romanya'ya, Gümölcine ve Dedeğaç Yunanistan'a, Tsaribrod ile Sturmitsa Yugoslavya'ya bırakılıyordu. Mecburi askerlik burada da kaldırılıyor ve yüklü bir savaş tazminatı isteniyordu.

Trianon Antlaşması, 4 Haziran 1920'de Macaristan ile İtilaf Devletleri arasında imzalandı. Antlaşmayla Macaristan toprakları 330 bin kilometrekareden 92 bin kilometrekareye düşüyor, nüfusu ise 22 milyondan 7.5 milyona iniyordu. Mecburi askerlik Macaristan'da da kaldırıldı ve ağır savaş tazminatı istendi.

I. DÜNYA SAVAŞININ SONU

B. I. Dünya Savaşı'nın Sonuçları

1. 18 Ocak 1919'da açılan Paris Barış Konferansı'nda uluslararası anlaşmazlıkların savaş yapılmadan çözülmesini sağlamak üzere Milletler Cemiyeti kuruldu. Milletler Cemiyeti'nin kurulması Wilson İlkeleri'nin 14. maddesiydi.
2. Savaşın galipleri olan devletlerin ekonomilerinde savaşın yıkıcı etkileri nedeniyle ciddi bunalımlar ve gerilemeler yaşandı. Savaştan en az zararı gören Amerika'nın savaş sonrası elde ettiği ekonomik üstünlük, Avrupa içinde bu devletin etkinliğini artırdı.

I. DÜNYA SAVAŞININ SONU

3. Rusya'da Bolşevizm, İtalya'da Faşizm ve Almanya'da Nasyonal Sosyalizm gibi yeni rejimler ortaya çıktı. Bolşevik Devrimi'nin etkisiyle Avrupa'da işçi hareketleri hız kazandı.
4. İmparatorlukların parçalanmasıyla yeni ulus devletler ortaya çıktı.
5. Yapılan barış antlaşmaları dünya barışını sağlamak yerine devletlerarası mücadelelerin artmasına ve şiddetlenmesine yol açtığından II. Dünya Savaşı'nın yolu açılmış oldu.